

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Галузь знань	17 Електроніка, автоматизація та електронні комунікації
Шифр та назва спеціальності	175 Інформаційно-вимірювальні технології
Назва освітньо-професійної програми	Державний нагляд, метрологія та міжнародна стандартизація
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Факультет	Електроніки, автоматизації та метрології
Кафедра	Метрології, якості та стандартизації
Статус освітньої компоненти	ОК-13 ОПП «Державний нагляд, метрологія та міжнародна стандартизація»
Форма навчання	Денна

ВИКЛАДАЧ

Бугеда Любов Костянтинівна
bugeda.lk@gmail.com

Старший викладач кафедри метрології,
якості та стандартизації

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ

Анотація до освітньої компоненти

Освітня компонента «Основи охорони праці та безпека життєдіяльності» має міждисциплінарний характер та використовує досягнення та методи фундаментальних та прикладних наук з філософії, біології, фізики, хімії, соціології, психології, екології, економіки, менеджменту тощо і дозволяє випускнику вирішувати професійні завдання за певною спеціальністю з урахуванням ризику виникнення внутрішніх і зовнішніх небезпек, що спричиняють надзвичайні ситуації, аварії та їхніх негативних наслідків.

Навчання спрямовано на:

- 1) отримання здобувачами вищої освіти відповідних сучасним вимогам теоретичних знань із правових,

	<p>економічних і організаційних питань захисту людини від впливу негативних факторів середовища мешкання і праці за звичайних та екстремальних умов мирного і воєнного часу;</p> <p>2) набуття здобувачів вищої освіти практичних умінь і здатностей ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці та гарантуванням збереження життя, здоров'я та працездатності працівників у різних сферах професійної діяльності.</p>
Мета освітньої компоненти	Формування у майбутніх фахівців компетенцій для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємствах (об'єктах господарської, економічної та науково-освітньої діяльності), формування у здобувачів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях; знань, умінь, здатностей про характер проявів та впливу на людей, живі організми і об'єкти господарювання природних, техногенних й соціально-політичних небезпек.
Компетентності, формуванню яких сприяє освітня компонента	<p>K01. Здатність застосовувати професійні знання й уміння у практичних ситуаціях.</p> <p>K06. Навички здійснення безпечної діяльності.</p> <p>K07. Прагнення до збереження навколишнього середовища.</p> <p>K10. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>K11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>K12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>
Результати навчання	<p>ПР15. Знати та розуміти предметну область, її історію та місце в сталому розвитку техніки і технологій, у загальній системі знань про природу і суспільство.</p> <p>ПР16. Вміти враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні аспекти, вимоги охорони праці, виробничої санітарії і пожежної безпеки під час формування технічних рішень. Вміти використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>
Обсяг освітньої компоненти	Загальний обсяг освітньої компоненти: 4 кредитів ЄКТС (120 годин). Для денної форми навчання: лекції – 28 годин, практичні заняття – 16 години, самостійна робота – 76 годин.
Форма підсумкового контролю	Екзамен
Терміни викладання освітньої компоненти	Освітня компонента викладається у 5-му семестрі (1–16 тижні)

ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Тема 1.	<p><i>Загальні положення. категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. ризик як кількісна оцінка небезпек.</i></p> <p>Модель життєдіяльності людини. Головні визначення – безпека, загроза, небезпека, надзвичайна ситуація, ризик. Безпека людини, суспільства, національна безпека. Аксиоми безпеки життєдіяльності. Таксономія, ідентифікація та квантифікація небезпек. Класифікація НС за причинами походження, територіального поширення і обсягів заподіяних або очікуваних збитків.</p>
Тема 2.	<p><i>Природні загрози та характер їхніх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.</i></p> <p>Характеристика небезпечних геологічних процесів і явищ: землетрус, зсув, обвал, ерозія ґрунту. Вражаючі фактори, що ними формуються, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки та навколишнє середовище. Негативний вплив на життєдіяльність людей та функціонування об'єктів економіки в умовах проявів вражаючих факторів небезпечних метеорологічних явищ. Небезпечні гідрологічні процеси і явища. Пожежі у природних екосистемах Біологічні небезпеки.</p>
Тема 3.	<p><i>Безпека життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій.</i></p> <p>Основні групи надзвичайних ситуацій; причини виникнення надзвичайних ситуацій, їх вплив на довкілля та безпеку життєдіяльності людини; негативний вплив надзвичайних ситуацій на довкілля та життєдіяльність людини. Надзвичайні ситуації воєнного характеру.</p>
Тема 4.	<p><i>Техногенні небезпеки та їхні наслідки.</i></p> <p>Техногенні небезпеки та їх вражаючі фактори за генезисом і механізмом впливу. Класифікація, номенклатура і одиниці виміру вражаючих факторів фізичної та хімічної дії джерел техногенних небезпек. Техногенні катастрофи в Україні. Промислові аварії, катастрофи та їхні наслідки. Рівні виробничих аварій в залежності від їхнього масштабу. Небезпечні події на транспорті та аварії на транспортних комунікаціях. Пожежна безпека. Хімічна безпека. Радіаційна безпека.</p>
Тема 5.	<p><i>Небезпеки соціального походження.</i></p> <p>Соціальні небезпеки, їх причини та класифікація. Прогнозування соціальних небезпек. Ризики соціального походження. Хімічні залежності. Види психічного впливу на людину і захист від них. Соціальні небезпеки, пов'язані з фізичним насильством і захист від них. Класифікація об'єктів щодо забезпечення захисту від терористичних дій.</p>
Тема 6.	<p><i>Протипожежна профілактика та протипожежний захист.</i></p> <p>Загальні відомості про горіння. Показники пожежо-вибухонебезпечності речовин і матеріалів. Пожежна безпека об'єкта. Загальні характеристики законодавчої і нормативно-правової бази України про пожежну безпеку. Класифікація приміщень за вибухонебезпечною і пожежною безпекою. Загальні характеристики законодавчої та нормативно правової бази України про пожежну безпеку. Способи і засоби гасіння пожежі. Пожежна сигналізація. Дії персоналу при виникненні пожежі.</p>

Тема 7.	<p><i>Загальні питання охорони праці. правові та організаційні основи охорони праці</i></p> <p>Сучасний стан охорони праці в Україні та за кордоном. Суб'єкти і об'єкти охорони праці. Основні терміни та визначення в галузі охорони праці. Класифікація шкідливих та небезпечних виробничих чинників.</p> <p>Конституційні засади охорони праці в Україні. Законодавство України про охорону праці. Закон України «Про охорону праці». Основні принципи державної політики України у галузі охорони праці. Гарантії прав працівників на охорону праці, пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці. Охорона праці жінок, неповнолітніх, інвалідів. Обов'язки працівників щодо додержання вимог нормативно-правових актів з охорони праці. Відповідальність посадових осіб і працівників за порушення законодавства про охорону праці. Нормативно-правові акти з охорони праці. Стандарти в галузі охорони праці</p>
Тема 8.	<p><i>Організація охорони праці на підприємстві</i></p> <p>Структура, основні функції і завдання управління охороною праці в організації. Служба охорони праці підприємства. Статус і підпорядкованість. Основні завдання, функції служби охорони праці. Права і обов'язки працівників служби охорони праці. Комісія з питань охорони праці підприємства. Основні завдання та права комісії. Кабінети промислової безпеки та охорони праці, основні 4 завдання та напрямки роботи кабінетів. Кольори, знаки безпеки та сигнальна розмітка. Стимулювання охорони праці. Принцип організації та види навчання з питань охорони праці. Навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників під час прийняття на роботу і в процесі роботи. Навчання з питань охорони праці посадових осіб. Інструктажі з питань охорони праці. Види інструктажів.</p>
Тема 9.	<p><i>Навчання з питань охорони праці.</i></p> <p>Принципи організації та види навчання з питань охорони праці. Вивчення основ охорони праці у навчальних закладах і під час професійного навчання. Навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників під час прийняття на роботу і в процесі роботи. Спеціальне навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників, які виконують роботи підвищеної небезпеки. Навчання з питань охорони праці посадових осіб.</p>
Тема 9.	<p><i>Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань та аварій.</i></p> <p>Виробничі травми, професійні захворювання, нещасні випадки виробничого характеру. Інциденти та невідповідності. Мета та завдання профілактики нещасних випадків професійних захворювань і отруєнь на виробництві. Основні причини виробничих травм та професійних захворювань.</p> <p>Порядок розслідування нещасних випадків. Повідомлення про нещасні випадки, їх розслідування та облік. Порядок розслідування хронічних професійних захворювань та отруєнь. Розслідування та облік аварій.</p>
Тема 10.	<p><i>Основи фізіології та гігієни праці.</i></p> <p>Основи фізіології праці. Роль центральної нервової системи в трудовій діяльності людини. Втома. Гігієна праці, її значення. Чинники, що визначають санітарно-гігієнічні умови праці. Загальні підходи до оцінки умов праці та забезпечення належних, безпечних</p>

	і здорових умов праці. Класифікація шкідливих та небезпечних виробничих факторів.
Тема 11.	<i>Мікроклімат робочої зони. Освітлення виробничих приміщень.</i> Робоча зона та повітря робочої зони. Мікроклімат робочої зони. Нормування та контроль параметрів мікроклімату. Заходи та засоби нормалізації параметрів мікроклімату. Склад повітря робочої зони: джерела забруднення повітряного середовища шкідливими речовинами (газами, парою, пилом, димом, мікроорганізмами). Контроль за станом повітряного середовища на виробництві. Заходи та засоби попередження забруднення повітря робочої зони. Вентиляція. Види вентиляції. Організація повітрообміну в приміщеннях, повітряний баланс, кратність повітрообміну. Природна вентиляція. Системи штучної (механічної) вентиляції, їх вибір, конструктивне оформлення. Місцева (локальна) механічна вентиляція. Основні світлотехнічні визначення. Природне, штучне, суміщене освітлення. Класифікація виробничого освітлення. Основні вимоги до виробничого освітлення. Нормування освітлення, розряди зорової роботи. Експлуатація систем виробничого освітлення. Джерела штучного освітлення, лампи і світильники. Загальний підхід до проектування систем освітлення.
Тема 12.	<i>Виробничий шум, вібрація та захист від них</i> Вплив шуму на організм людини. Вплив вібрації на організм людини. Види шуму. Засоби захисту від шуму. Сучасні методи захисту від шуму та вібрації. Виробничий шум, вібрація та захист від них.
Тема 13.	<i>Електробезпека.</i> Дія електричного струму на організм людини. Електричні травми. Чинники, що впливають на наслідки ураження електричним струмом. Умови ураження людини електричним струмом. Ураження електричним струмом при дотику або наближенні до струмоведучих частин і при дотику до неструмоведучих металевих елементів електроустановок, які опинились під напругою. Напруга кроку та дотику.
Тема 14.	<i>Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах.</i> Показники вибухопожежонебезпечних властивостей матеріалів і речовин. Категорії приміщень за вибухопожежонебезпечністю. Класифікація вибухо-небезпечних та пожежонебезпечних приміщень і зон. Основні засоби і заходи забезпечення пожежної безпеки виробничого об'єкту. Пожежна сигналізація. Засоби пожежогасіння.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дегтярєва Л.М. Методичні вказівки до виконання самостійної роботи студентів з дисципліни «Безпека життєдіяльності». – Одеса: ОНАЗ ім. О.С.Попова, 2017. – 74 с.
2. Яким Р.С. Безпека життєдіяльності. Навч. посіб. – Львів: Видавництво "Бескид Біт", 2005. – 304 с.
3. Дегтярєва Л.М. Автоматизовані системи моніторингу надзвичайних ситуацій та безпека життєдіяльності: Частина 1. Безпека життєдіяльності. Конспект лекцій — Одеса : ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2016 . – 88 с.
4. Мохняк С.М., Дацько О.С., Козій О.І., Романів А.С., Петрук М.П., Скіра В.В., Васійчук В.О., Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник. Львів. Видавництво НУ "Львівська політехніка", 2009.- 264

5. Поторак О.М. Безпека життєдіяльності (забезпечення соціальної, техногенної та природної безпеки: [навч. посібн.; електронна версія]: , 2022. – 314с.

6. Поторак О.М. Основи охорони праці та безпека життєдіяльності Конспект лекцій. Частина I, 248 с.та II, 179 с. для підготовки бакалаврів

ІНФОРМАЦІЯ ПРО КОНСУЛЬТАЦІЇ

Що **середи** у вересні-грудні 2024 року з 14⁰⁰ до 150⁰ год., ауд. 106 – ст.. викладач Л.К. Бугеда

ЗАГАЛЬНА СХЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою		Нарахування балів	Бали нараховуються таким чином:
		для іспиту	для заліку		
90-100	A	Відмінно	Зараховано	Нарахування балів	Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою і становить: за поточну успішність (участь у практичних заняттях, виконання практичних завдань та контрольних робіт) – до 60 балів, за результати екзамену – до 40 балів.
82-89	B	Добре			
74-81	C				
64-73	D				
60-63	E	Задовільно			
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання		
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням освітньої компоненти	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням освітньої компоненти		

ПОЛІТИКА ОПАНУВАННЯ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Відвідування: Здобувачі вищої освіти самостійно планують відвідування лекційних занять, що проводяться в межах курсу.

Присутність на практичних заняттях та контрольних заходах (екзамен/залік) є обов'язковою. При проведенні занять в онлайн режимі, присутність здобувача враховується у разі відкритого вікна.

Дотримання принципів академічної доброчесності: Підготовка усіх завдань, письмових робіт і т. ін., що виконуються в межах курсу, здійснюється здобувачем вищої освіти самостійно, на засадах академічної доброчесності.

Умови зарахування пропущених занять: Зарахування пропущених практичних занять проводяться під час консультацій.

Інші умови: Навчально-методичні матеріали освітньої компоненти розміщені на платформі Google Клас.